

संस्कृतभारती - परिचयः

नवेम्बर् २७

पञ्चमः पाठः

अङ्काः १००

1) कर्मणि प्रयोगे परिवर्तनं कुरुत (१०)

- a. शिशुः क्षीरं पिबति
- b. अहं नाटकं पश्यामि
- c. कवयः काव्यानि लिखन्ति
- d. सर्वे भोजनं खादन्ति
- e. मम मित्रम् गृहम् आगच्छति
- f. वयं श्लोकान् पठामः
- g. त्वं गीतं गायसि
- h. अम्बा पाकं पचति
- i. गौरी दानं ददाति
- j. तौ फले नयतः

2) कर्मणि प्रयोगे परिवर्तनं कुरुत (५)

- a. करोति
- b. क्रीणाति
- c. शृणोति
- d. जिघ्रति
- e. भवति

3) कर्तरि-प्रयोगे परिवर्तनं कुरुत (५)

- a. तेन राज्यं न इष्यते
- b. सैनिकेन देशः रक्ष्यते
- c. महिलाभिः पुस्तकानि स्वीक्रियन्ते
- d. यज्ञेन पापं क्षाल्यते
- e. देवदत्तेन वेदः पठ्यते

4) सन्धिं कृत्वा सन्धेः नाम रचयत (५)

- a. नदी + अत्र
- b. बाला + एका
- c. मनु + अन्तरम्
- d. पितृ + आवासः
- e. स्मरामि + इति

5) सन्धिच्छेदं कृत्वा सन्धेः नाम रचयत (५)

- a. यद्यपि
- b. न्यवसन्
- c. लक्ष्मीन्द्रः
- d. मध्वरिः
- e. पित्रिचछा

6) संस्कृत-पदं लिखत (५)

- a. Porcupine
- b. Squirrel
- c. Python
- d. Mongoose
- e. Leech

7) मेलयत (५)

a.लोकनाथः	- मदः
b.रिपुः	- विश्वजित्
c.रसः	- वैशेषिकम्
d.रघुः	- राजेन्द्रः
e.दर्शनम्	- आम्लः

8) रिक्तस्थानं पूरयत (५)

धातुः	लकारः / प्रत्ययः	
याच्	तुमुन्	
कम्प्	शतृ (स्त्री)	
बाध्	कर्मणि लट्, एक, प्रथम	
मुद	क्तवतु (पु)	
कथ्	लृट्, एक, प्रथम	

9) दत्तानि पदानि प्रयुज्य वाक्यानि रचयत (५)

- वृक्षात्
- भिक्षुकाय
- नद्यां
- पिता
- बालिकाभिः

10) श्लोकस्य अन्वयं कृत्वा भावार्थं लिखत (१०)

- a. पौरैरनुगतोदूरं पित्रा दशरथेन च
शृङ्गवेरपुरे सूतं गङ्गाकूले व्यसर्जयत्।
गुहमासाद्य धर्मात्मा निषादाधिपतिं प्रियम्
- b. चित्रकूटमनुप्राप्य भरद्वाजस्य शासनात्
रम्यमावसथं कृत्वा रममाणा वने त्रयः
देवगन्धर्वसङ्काशास्तत्र ते न्यवसन् सुखम्

11) अनुवदत (५)

- a. A fruit is eaten by him.
- b. Ganesh, Kumar and Skanda played in the playground.
- c. Stories are read by grandfather.
- d. King Ragu ascended the throne.
- e. People always follow the leader.

12) रिक्तस्थानं पूरयत (५)

चेत् , यथा-तथा, यदि-तर्हि, यदा-तदा, च

- प्रातः पूजा भवति ---- माता देवालयं गच्छति
- वृष्टिः भवतिमयूराः नृत्यन्ति
- बुभुक्षा अस्तिपिता फलानि खादति
- पिता योगाभ्यासं करोतिपुत्रः करोति।
- कपाटिकायां पाञ्चालिकाः पुस्तकानि स्यूताः घट्यः
..... सन्ति

13) रिक्तस्थानं पूरयत (५)

	विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
किम् (पु)	चतुर्थी			
किम् (न)	सप्तमी			
किम् (स्त्री)	द्वितीया			
अस्मद्	पञ्चमी			
युष्मद्	तृतीया			

14) सूक्तेः अर्थः लिखत (२)

बहुविघ्नास्तु सदा कल्याणसिद्धयः

15) सुभाषितम् पूरयत (२)

पद्माकरंविकची करोति
चन्द्रो कैरवचक्रवालम्
नाभ्यर्थितो जलं ददाति
सन्तः स्वयंपरहिते

16) उत्तरं लिखत (४)

- कौस्तः कस्य शिष्यः?
- के तिष्ठन्ति निराकुलाः?
- कस्याः मूले सर्व-तीर्थानि वर्तन्ते?
- कर्मणि-प्रयोगे कर्मपदस्य विभक्तिः का?

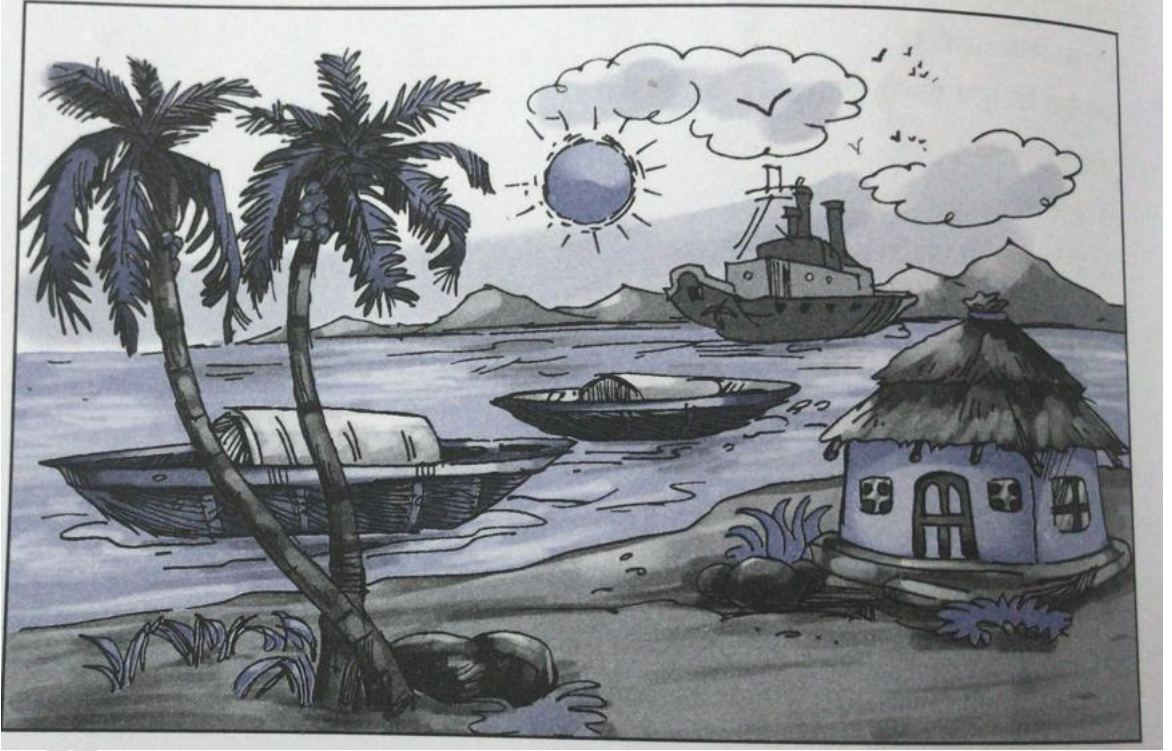
17) संसन्दर्भम् व्याख्यात (२)

अन्यत्र गमनं मास्तु

18) पञ्च-वाक्यैः संस्कृतेन वर्णनं कुरुत (५)

मम विध्यालये वार्षिकोत्सवः

19) पञ्च-वाक्यैः संस्कृतेन वर्णयत (५)

मञ्जूषा

सूर्योदयस्य, पर्णकुटीरम्, नारिकेलवृक्षौ, जलपोतम्, खगाः, गगने, तरन्ति, जले, मेघाः, रमणीयम्

20) अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा उत्तराणि लिखत (५)

अहं नरेन्द्रः। अहं वैद्यः अस्मि। अहं प्रातःकाले पञ्चवादने उत्तिष्ठामि। योगासनं समाप्य स्नानं करोमि। षड्वादने स्नानं करोमि। स्नानं कृत्वा अहं मम इष्टदेवं नमामि। भगवद्गीतां पठामि। सार्धषड्वादने अहं वार्तापत्रिकां पठामि। सप्तवादने अहं मम पुत्रेण सह क्रीडामि। अष्टवादने अहं गृहात् चिकित्सालयं गच्छामि। तत्र अहं मम कार्ये निरतः भवामि।

१. वैद्यः कदा पुत्रेण सह क्रीडति? _____
२. वैद्यस्य नाम किम्? _____
३. वैद्यः प्रातः किं पठति? _____
४. प्रातः वैद्यः कुत्र गच्छति? _____
५. अस्मिन् लेखे पञ्चमीविभक्तिपदं किम्? _____